

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Publikowanie czasopism otwartych z wykorzystaniem oprogramowania open source

Author: Anna Matysek

Citation style: Matysek Anna. (2015). Publikowanie czasopism otwartych z wykorzystaniem oprogramowania open source. "Nowa Biblioteka" Nr 1 (2015), s. 33-45.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Anna Matysek
Zakład Zarządzania Informacją
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: anna.matysek@us.edu.pl

PUBLIKOWANIE CZASOPISM OTWARTYCH Z WYKORZYSTANIEM OPROGRAMOWANIA OPEN SOURCE

ABSTRAKT:

Otwarte czasopisma, dostępne w Internecie bez opłat i innych ograniczeń, są coraz popularniejsze w komunikacji naukowej. W artykule ukazano tło powstawania tego typu czasopism. Omówiono bezpłatne systemy służące do zarządzania czasopismem, w których cały proces wydawniczy przenosi się do serwisu internetowego. Szczegółowo odniesiono się do Open Journal Systems, prezentując jego możliwości oraz kategorie użytkowników. Krok po kroku zanalizowano podstawowe zadania autora, redaktora i recenzenta związane z publikacją czasopisma w Open Journal Systems.

SŁOWA KLUCZOWE:

Czasopismo otwarte. Open Access. Open Journal Systems. System zarządzania czasopismem.

Wstęp

W komunikacji naukowej coraz większe znaczenie zdobywa ruch Open Access (OA). Najogólniej mówiąc jest to „ruch społeczny, który działa na rzecz otwarcia nauki, a szczególnie wolnego, darmowego dostępu do wyników badań i publikacji naukowych” [2, s. 2]. Jego początki sięgają lat dziewięćdziesiątych i są skutkiem sprzeciwu międzynarodo-

wego środowiska akademickiego wobec stale rosnących cen prenumeraty czasopism naukowych i wynikającym z nich ograniczaniem dostępu do wyników badań naukowych w wielu instytucjach i krajach. Naukowcy i bibliotekarze zgodnie uznali, że badania oraz znaczna część czasopism naukowych są finansowane ze środków publicznych, więc teksty naukowe powinny być ogólnodostępne. Głównym celem Open Access jest otwarty dostęp do recenzowanych czasopism naukowych, a sposobami do jego osiągnięcia są: samoarchiwizacja oraz nowa generacja czasopism o zapewnionym otwartym dostępie [9, s. 84]. Założenia ruchu Open Access zawarto w 3 dokumentach:

- *Budapest Open Access Initiative* (luty 2002);
- *Bethesda Statement on Open Access Publishing* (kwiecień 2003);
- *Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities* (październik 2003) [14, s. 9-10].

W pierwszym z dokumentów zaproponowano nowy typ wydawnictw ciągłych – czasopisma otwarte (Open Access Journals), o nieograniczonym i nieodpłatnym dostępie do ich zawartości w Internecie. Istnieją dwie główne drogi publikowania w Open Access:

- złota droga otwartego dostępu, polegająca na publikowaniu prac naukowych w czasopismach, które mają otwarty dostęp do wszystkich artykułów;
- zielona droga otwartego dostępu, polegająca na publikowaniu prac naukowych w repozytoriach otwartych. Często sami autorzy udostępniają preprint lub postprint swojego tekstu w repozytoriach instytucjonalnych, dziedzinowych itp. [15, s. 19-20].

Obok złotej i zielonej drogi publikowania w OA istnieją jeszcze inne modele wolnego dostępu do treści czasopism, które szczegółowo omówił M. Nahotko [10, s. 98-100].

Jak wykazują ostatnie badania, publikowanie w czasopismach otwartych zwiększa widoczność publikacji, a tym samym cytowanie tych prac [3, 6]. Otwartych czasopism przybywa w każdej dyscyplinie naukowej, publikowane są nowe tytuły, a część tradycyjnych czasopism decyduje się na zmianę polityki wydawniczej. Także największe wydawnictwa (Elsevier, Springer) wybrane czasopisma lub artykuły publikują w modelu otwartym. W ramach inicjatywy OA zrealizowano tysiące projektów, dzięki którym w wolnym dostępie online jest już około pięćdziesiąt milionów tekstów naukowych oraz prawie dziesięć tysięcy otwartych czasopism [15, s. 17]. Wydawanie czasopism elektronicznych, tak jak i w tradycyjnym modelu, wiąże się z różnymi kosztami [10, s. 87-89], które w przypadku czasopism otwartych ponoszą instytucje, sponsorzy, biblioteki, a także sami autorzy.

Rozwój nowoczesnych technologii i Internetu, a także sam OA przyczyniły się do zmian w polityce wydawania czasopism naukowych. Jednocześnie przygotowano modele, standardy i całą infrastrukturę dla otwartego publikowania. W ramach Ruchu Open Access opracowano narzędzia, wolne lub otwarte oprogramowanie (*free* lub *open source software*), które wspiera tworzenie otwartych zasobów naukowych, a szczególnie repozytoriów i czasopism otwartych [2, s. 12]. Użytkownicy mają dostęp do kodu źródłowego wolnego lub otwartego programu, dzięki czemu mają oni faktyczną możliwość obserwacji jego działania, znalezienia przyczyn błędów, poprawienia go oraz dalszego rozwijania programu poprzez dodawanie dodatkowych funkcji.

Systemy zarządzania czasopismem (Journal Management Systems)

Najprostszym sposobem publikowania czasopism otwartych jest zamieszczenie plików PDF na stronie internetowej. Istnieją także systemy zarządzania treścią, które po instalacji odpowiedniego modułu umożliwiają publikowanie czasopism, a nawet pewną kontrolę nad procesem wydawniczym¹. Dostępne są jednak narzędzia, które nie tylko ułatwiają udostępnienie czasopisma lub poszczególnych artykułów w Internecie, ale także zarządzanie całym procesem wydawniczym – od przesłania tekstu przez autora, poprzez proces recenzji i redakcji, aż po publikację tekstu na stronie internetowej. Zawierają ponadto interfejs dla czytelników z możliwością przeszukiwania zawartości czasopisma.

Otwarte oprogramowanie dedykowane do zarządzania czasopismem jest stale rozwijane i ulepszane, uzupełniane o nowe funkcjonalności. Jeden z serwisów informuje o trzynastu takich systemach [7], jednak kilka z wymienionych projektów nie jest już rozwijanych, a w niektórych przypadkach nie ma także dostępu do kodu źródłowego aplikacji. M. Czyżyk i S. Choudhury w latach 2006-2007 przeprowadzili szczegółowe porównanie systemów: DPubS, GNU EPrints, Hyperjournal, Open Journal Systems [5]. Wśród wymienianych w badaniu i serwisie internetowym systemów wyróżniają się: Ambra, DPubs, ePublishing Toolkit oraz Open Journal Systems (OJS).

Ambra (wcześniej część projektu Topaz), jest platformą Open Source, która umożliwia publikowanie artykułów naukowych udostępnianych w trybie Open Access. Poza obsługą procesu wydawniczego zapewnia funkcje adnotacji i dyskusji już po publikacji artykułu, co pozwala na stałą ewolucję tekstu. Platforma jest aktywnie rozwijana przez Public Library of Science (PLoS) i jest udostępniana na licencji Apache w wersji 2.0. Przykłady zastosowania platformy dostępne są w serwisie PLoS Journals: <http://www.plos.org/publications/journals/>.

¹ Przykładem jest rozszerzenie OpenPublish dla systemu Drupal.

DPubS (Digital Publishing System) jest systemem zaprojektowanym do organizacji, publikacji i udostępniania czasopism naukowych, a także monografii, materiałów konferencyjnych i innych publikacji naukowych. DPubS został opracowany przez Cornell University Library i Penn State Libraries, a udostępniony po raz pierwszy w 2004 r. [5, s. 6]. Niestety strona internetowa projektu jest obecnie nieaktywna, ale kod źródłowy wersji 2.3 z października 2008 r. jest zamieszczony w serwisie SourceForge [13]. Przykładowa realizacja dostępna jest w serwisie Cornell University Library [4].

ePublishing Toolkit jest oprogramowaniem dostarczającym narzędzi do publikowania treści naukowych, a przede wszystkim czasopism online w Internecie. Jego założeniem jest aktualizacja tekstu już po opublikowaniu, np. gdy pojawią się nowe wyniki badań. Rozwijane jest przez niemieckie Towarzystwo Maxa Plancka (Max Planck Gesellschaft). Przykładowa realizacja dostępna jest pod adresem: <http://www.livingreviews.org/>.

Open Journal Systems

Open Journal Systems wyróżnia się wśród innych systemów ilością wdrożeń². Jest on jednocześnie najłatwiejszy w instalacji, konfiguracji i obsłudze. System służy do zarządzania całym procesem wydawniczym czasopisma od przyjęcia zgłoszeń aż po publikację i indeksowanie tekstu. Ponadto wśród jego zalet można wymienić:

- bogate wsparcie techniczne,
- instrukcje, poradniki w różnych językach, filmy instruktażowe,
- polską wersję językową (przygotowali ją Ewa Rozkosz i Łukasz Szmigiel [12]).

W Open Journal Systems dostępne są także inne funkcjonalności, które są cały czas rozwijane, m.in.:

- eksport danych do Directory of Open Access Journals (DOAJ),
- integracja z Google Analytics – statystyki odwiedzin strony czasopisma i poszczególnych artykułów,
- wtyczka powiadomień RSS/Atom o nowościach na stronie,
- wtyczki różnych formatów cytowań,
- wtyczka umożliwiająca indeksowanie w Google Scholar,
- opcja zarządzania subskrypcją.

OJS rozwijany jest w ramach inicjatywy Public Knowledge Project kilku kanadyjskich i amerykańskich uczelni oraz bibliotek. Początki projektu sięgają drugiej połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wie-

² Według wykazu dostępnego na stronie internetowej twórców OJS w 2013 r. na całym świecie było 7021 wdrożeń systemu [11].

ku (Univeristy of British Columbia), a pierwszą wersję oprogramowania udostępniono pod koniec 2002 r. [8, s. 507]. Obecnie aktualną, stabilną wersją jest wydanie 2.4.5. Program dystrybuowany jest na licencji GNU GPL. W ramach projektu rozwijany jest także system do publikowania monografii, obsługi konferencji i system indeksowania metadanych (HARVESTER).

Open Journal Systems składa się z modułów i wtyczek dostępnych dla wybranych użytkowników. W systemie występuje kilka ich grup:

- administrator strony,
- menadżer czasopisma,
- autor,
- redaktor – wśród redaktorów istnieje możliwość wyróżnienia jeszcze czterech rodzajów użytkowników (ich role może także pełnić sam redaktor): redaktor sekcji, redaktor językowy (copyeditor), redaktor techniczny (layout editor) i korektor (proofreader),
- recenzent,
- menadżer subskrypcji – rola opcjonalna, zależna od trybu udostępniania czasopisma.

Szczegółowe omówienie zadań i funkcji pełnionych przez poszczególnych użytkowników znajduje się w części opisującej etapy publikowania czasopisma.

Instalacja i konfiguracja Open Journal Systems

Przed instalacją OJS warto przetestować system na stronie internetowej projektu (https://pkp.sfu.ca/ojs/ojs_demo/), i zapoznać się z jego obsługą oraz dostępnymi funkcjami. Open Journal Systems w aktualnej wersji do prawidłowego działania wymaga: PHP w wersji 2.4 lub wyższej oraz serwera baz danych MySQL lub PostgreSQL. Instalacja systemu, po umieszczeniu plików na serwerze, zmianie atrybutów kilku plików i utworzeniu folderu do wgrywania plików (zgłaszanych tekstów, recenzji itp.), odbywa się za pomocą kreatora. Instrukcja instalacji, znajdująca się w pliku README, dołączona jest do pakietu plików instalacyjnych.

Po zainstalowaniu systemu otrzymujemy przejrzystą stronę startową (Rysunek 1). W górnym menu znajdują się odsyłacze do strony startowej, zarządzania czasopismem, konta użytkownika, wyszukiwarki. Po prawej umieszczono formularz logowania, okno wyboru języka i wyszukiwarkę zawartości czasopisma (udostępnione kryteria wyszukiwawcze to: autor, tytuł, abstrakt, słowa kluczowe, pełny tekst).

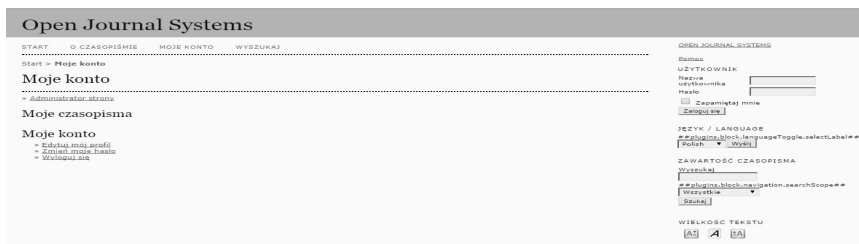
Rys. 1. Strona główna OJS po instalacji.

Źródło: Zrzut ekranowy własnej instalacji.

Administrator strony (Rysunek 2), którego konto utworzono podczas instalacji, odpowiada za konfigurację strony internetowej systemu (tytuł strony, wprowadzenie, opis, szablon, rejestracja strony w celu indeksowania treści za pomocą protokołu OAI-PMH). Jego zadaniem jest utworzenie czasopisma, które polega na podaniu: języka formularza, tytułu i opisu czasopisma. Administrator zarządza wersjami językowymi systemu (wybiera domyślny język strony i czasopisma, ma także możliwość doinstalowania dodatkowego języka), oraz źródłami uwierzytelniania (podstawowym jest wykaz użytkowników z bazy danych systemu). Ma także wgląd do informacji o systemie, możliwość usuwania tymczasowych danych oraz scalania użytkowników: jeżeli jedna osoba ma kilka kont, np. jako autor i recenzent, opcja umożliwi ich scalenie i przeniesienie wszystkich uprawnień na jedno konto.

Rys. 2. Panel administratora strony.

Źródło: Zrzut ekranowy własnej instalacji.

Rys. 3. Uprawnienia menadżera czasopisma.

Źródło: Zrzut ekranowy własnej instalacji.

Po utworzeniu czasopisma pojawiają się uprawnienia do zarządzania nim (Rysunek 3). Uprawnienia menadżera czasopisma pogrupowano w 3 kategorie: zarządzanie, użytkownicy, role. Najbardziej rozbudowana jest pierwsza z nich, będąca zbiorem narzędzi przeznaczonych do zarządzania konkretnym czasopiśmie. Są to następujące elementy:

- przeglądarka plików – dostęp do wszystkich plików przesłanych do systemu;
- dział czasopisma – tworzenie działów czasopism i ich edytowanie; tworząc dział można wybrać formularz recenzji, ustalić wymagania dotyczące przesyłanych tekstów (np. ilość słów, konieczność załączenia abstraktu itp.), przydzielić redaktorów do danego działu;
- formularze recenzji – tworzenie i edytowanie formularzy, które są następnie przekazywane recenzentom do wypełnienia (w opcji tworzenia pól formularza dostępne są pola tekstowe i pola wyboru, można też zdecydować, do których fragmentów recenzji będzie miał wgląd autor);
- języki – wybór języka widocznego w interfejsie użytkownika, przesłanych informacjach i formularzach (OJS może funkcjonować jako system wielojęzyczny);
- zespół redakcyjny – przydzielanie i edytowanie ról zespołu redakcyjnego czasopisma;
- przygotowane wiadomości e-mail – edycja szablonów wiadomości e-mail wykorzystywanych w procesie zarządzania całym procesem

redakcyjnym (szablony wiadomości przesyłanych pomiędzy użytkownikami, po instalacji OJS udostępnia 128 gotowych wiadomości zawierających temat i treść);

- narzędzia czytelnicze – konfiguracja dodatkowych opcji dla czytelników, np. podgląd metadanych, dostęp do dodatkowych plików autora, udostępnienie wersji artykułu do druku, możliwość kontaktu mailowego z autorem, opcja dodawania komentarzy;
- konfiguracja – pięć kroków konfiguracyjnych czasopisma obejmujących:
 - podstawowe informacje, takie jak: tytuł czasopisma, ISSN, zawartość, osoby kontaktowe, wydawca, sponsorzy oraz opis i słowa kluczowe dla wyszukiwarek,
 - zasady, wśród których ustala się: cel i zakres czasopisma, zasady i opcje recenzji, politykę prywatności, zasady archiwizacji³, bazę recenzentów,
 - przesyłanie tekstów, obejmujące: wytyczne w zakresie formatowania tekstów i bibliografii, prawa autorskie, opcje indeksowania oraz konfigurację asystenta cytowań,
 - zarządzanie, zawierające ustalenia w zakresie: zasad dostępu do czasopisma, harmonogramu publikowania numerów czasopisma, identyfikatorów tekstów i numerów, podziału ról i wytycznych dla redakcji technicznej oraz korekty,
 - wygląd, w którym konfiguruje się: nagłówek strony głównej, zawartość, nagłówek czasopisma, stopkę, elementy nawigacyjne górnego menu oraz szablony stylów (układ strony czasopisma), ewentualnie krótkie informacje o czasopiśmie dla czytelników, autorów, bibliotekarzy;
- statystyki i raporty – podgląd statystyk danego czasopisma i narzędzie do tworzenia raportów;
- payments – opcjonalne ustawienia opcji subskrypcji obejmujące opłaty dla autorów/czytelników, metody płatności, podgląd płatności;
- wtyczki systemowe – konfiguracja wtyczek zainstalowanych w systemie oraz opcja dodawania nowej wtyczki;
- importuj/eksportuj dane – narzędzie do importowania bądź eksportowania danych w różnych formatach, np. DOAJ, CrossRef, PubMed.

Kategoria „użytkownicy” pozwala menadżerowi czasopisma przydzielać i edytować role użytkowników zarejestrowanych w systemie, a także tworzyć nowych i scalać już istniejących użytkowników. Formu-

³ OJS współpracuje z systemem LOCKSS (Lots of Copies Keep Stuff Safe).

larz służący do tworzenia konta nowego użytkownika jest rozbudowany (jego fragment prezentuje Rysunek 4). Obok danych identyfikacyjnych można także zamieścić afiliację, zainteresowania, czy biogram użytkownika. Z kolei kategoria „role” to widok użytkowników według przydzielonych ról wraz z możliwością ich edycji. Kategoria jest przydatna, gdy w systemie jest wielu użytkowników, którzy mogą ponadto pełnić więcej niż jedną rolę.

Rys. 4. Formularz tworzenia konta nowego użytkownika.

Redakcja

Utwórz nowego użytkownika

Forma grzecznościowa

Pierwsze imię *

Drugie imię

Nazwisko *

Płeć

Inicjały

Zapisz użytkownika jako

Nazwa użytkownika *

Hasło *

Powtórz hasło *

Anna Maria Kowalska = AMK

Bez przypisanej roli
Administrator czasopisma
Redaktor czasopisma
Redaktor działu
Recenzent
Autor
Czytelnik
Administrator subskrypcji

Użytkownicy mogą zostać przydzieleni do ról w dowolnym czasie.

Zasugeruj

Dozwolone znaki to małe litery, cyfry oraz znaki (-) i (_).

Hasło musi się składać z co najmniej 6 znaków.

Generuj losowe hasło.

Wyślij użytkownikowi powitalną wiadomość zawierającą jego login i hasło.

Wymagaj aby użytkownik zmienił swoje hasło po następnym logowaniu.

Źródło: Zrzut ekranowy własnej instalacji.

Po wstępnej konfiguracji czasopisma, dokonanej przez menadżera, można przystąpić do przygotowania numeru czasopisma. W tym procesie niezbędni są użytkownicy pełniący role redaktora, autora i recenzenta.

Pierwszy krok należy do autora. Po zarejestrowaniu i zalogowaniu w systemie wysłał on tekst do czasopisma. Czynność ta obejmuje pięć kolejnych etapów:

1. wybór działu czasopisma, sprawdzenie czy tekst spełnia wymogi czasopisma, zapoznanie z polityką prywatności, załączenie opcjonalnej wiadomości dla redaktora;
2. wgranie do systemu pliku z tekstem;
3. wprowadzenie danych o autorze oraz tytułu i abstraktu, wybór języka kodowania, podanie wykazu osób i instytucji wspierających, załączenie sformatowanej bibliografii;
4. opcjonalne załączenie dodatkowych plików, np. ilustracji, załączników z danymi do badań;

5. ekran podsumowania i potwierdzenia przesłania tekstu – użytkownik otrzymuje następujący komunikat: „Osoba podana jako główny autor tekstu otrzyma e-mail z potwierdzeniem przesłania tekstu. Od tej chwili możliwe jest również śledzenie statusu tekstu po zalogowaniu się na stronie czasopisma”.

Rys. 5. Panel redaktora.

Źródło: Zrzut ekranowy własnej instalacji.

Za następny etap prac odpowiada redaktor. W swoim panelu (Rysunek 5) widzi on ilość tekstów zgłoszonych, będących w recenzji oraz redagowanych. W pierwszym etapie pracy z tekstem zadaniem redaktora jest przesłanie zgłoszonego tekstu do wybranego recenzenta (wybiera odpowiedniego użytkownika z systemowej listy lub tworzy nowego recenzenta, następnie wybiera formularz recenzji i wysyła zapytanie). Automatycznie wyświetla się termin przesłania recenzji, który był ustalony w drugim kroku konfiguracji dokonywanej przez menadżera czasopisma. Redaktor może też edytować metadane nadesłanego tekstu. Na tym etapie, jak również w dowolnym innym momencie, redaktor może utworzyć nowy numer czasopisma (aktualny, planowany, archiwalny), podając jego tytuł i numery identyfikujące wydanie, ewentualnie załączyć pliki okładki. Redaktor ma ponadto dostęp do dziennika wiadomości dotyczących każdego zgłoszonego tekstu.

Proces recenzji to kolejny etap prac nad tekstem. Pierwszym zadaniem recenzenta jest przesłanie wiadomości do redaktora, informującej czy może podjąć się recenzji. Jeżeli wyraził zgodę, po zapoznaniu się z tekstem udostępnionym mu w systemie, wypełnia formularz recenzji, ewentualnie może załączyć dodatkowy plik z informacjami dla redaktora.

Redaktor otrzymuje powiadomienie o przesłanej recenzji i w zależności od otrzymanej odpowiedzi, decyduje o dalszych pracach redakcyjnych nad tekstem. Jeżeli artykuł został przyjęty do druku, przesyła autorowi do akceptacji wersję po pracach redakcyjnych. Jeżeli artykuł wymaga zmian, przesyła autorowi odpowiednią informację. Gdy tekst jest zredagowany, redaktor decyduje, w którym numerze zostanie opublikowany (a także o kolejności artykułów w numerze). Następnie w grywa ostateczną wersję pliku (najczęściej html lub PDF).

Przed publikacją artykułu, autor, korektor i specjalista DTP zapoznają się z ostateczną wersją pliku. Na tym etapie mogą nanieść ostateczne poprawki do tekstu, w grywając do systemu nową wersję pliku. Po zakończeniu etapu korekty i przygotowaniu wszystkich tekstów do danego numeru, redaktor publikuje nowy numer, o czym może automatycznie poinformować wszystkich użytkowników zarejestrowanych w systemie.

Podsumowanie

Ruch Open Access ma pozytywny wpływ na komunikację naukową, a szczególnie ułatwia dostęp do tekstów naukowych i publikowanych w nich wyników badań. Otwarte czasopisma naukowe niosą wiele korzyści dla rozwoju nauki, społeczeństwa, a także samych autorów. Do tworzenia otwartych czasopism i innych treści naukowych dostępne są darmowe narzędzia, a na przykładzie OJS widać, że mogą być proste w obsłudze i mają wiele przydatnych funkcji. Dzięki wdrożeniu systemu zarządzania czasopismem kontrolowanie całego procesu wydawniczego jest znacznie prostsze, przygotowanie poszczególnych numerów szybsze, a dodatkowo zmniejszają się koszty wydawania w stosunku do formy drukowanej [7, s. 87]. Decydując się na publikowanie czasopisma otwartego lub przekształcając dotychczas „zamknięte” czasopismo, warto przetestować kilka narzędzi i wybrać takie, które najlepiej spełnia oczekiwania redakcji. Należy przy tym pamiętać, że oprogramowanie, które jest rozwijane od wielu lat, udostępnia kod źródłowy i oferuje wsparcie szkoleniowe, wydaje się najlepszym rozwiązaniem.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Bednarek-Michalska B.: *Modele publikowania naukowego – pytania i wyzwania dla współczesnego wydawcy*. „Nauka” 2010 nr 2, s. 163-175.
- [2] Bednarek-Michalska B.: *Otwarta nauka Open Access* [online]. Warszawa 2010. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2012/01/OPEN-ACCESS.pdf>.

-
- [3] Björk B. C., Solomon D.: *Open access versus subscription journals: a comparison of scientific impact*. „BMC medicine” [online] 2012 nr 10. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.biomedcentral.com/1741-7015/10/73>.
- [4] *Cornell University Library* [online]. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://cip.cornell.edu/DPubS?service=UI&version=1.0&verb=Display&handle=scope>.
- [5] Cyzyk M., Choudhur, S.: *A survey and evaluation of open-source electronic publishing systems. unpublished paper*, [online]. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <https://jhir.library.jhu.edu/handle/1774.2/32737>.
- [6] Eysenbach G.: *Citation advantage of open access articles*. „PLoS biology” [online] 2006 nr 4, s. 157. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plosbiology.org/article/fetchObject.action?uri=info:doi/10.1371/journal.pbio.0040157&representation=PDF>.
- [7] *Free and open-source journal management software* [online]. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://oad.simmons.edu/oadwiki/Free_and_open-source_journal_management_software.
- [8] Garbacz M., Moskwa K., Niemiec H.: *Krajowe czasopisma Open Access*. W: *Komputerowe wspomaganie badań naukowych*. Red. J. Zarzycki. Wrocław 2008, s. 9-16. ISBN 978-83-7374-056-3.
- [9] Hofmokl J. Tarkowski A., Bednarek-Michalska B., Siewicz K. i in.: *Przewodnik po otwartej nauce* [online]. Warszawa 2009. ISBN 978-83-917150-4-8. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://ngoteka.pl/bitstream/id/509/Wolne%20licencje%20w%20nauce_Instrukcja.pdf.
- [10] Nahotko M.: *Naukowe czasopisma elektroniczne*. Warszawa 2007. ISBN 978-83-89316-73-8.
- [11] *OJS map* [online]. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <https://pkp.sfu.ca/ojs/ojs-usage/ojs-map/>.
- [12] Rozkosz E., Szmigiel Ł.: *CMS dla czasopism naukowych po polsku* [online]. Rozmowę przepr. P. Peszko [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://2edu.pl/2012/10/cms-dla-czasopism-naukowych-po-polsku.html>
- [13] *SourceForge.net* [online]. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://sourceforge.net/projects/dpubs/>.

- [14] Willinsky J.: *Open Journal Systems: An example of open source software for journal management and publishing*. „Library Hi Tech” 2005 nr 4, s. 504–519.
- [15] *Wolne licencje w nauce. Instrukcja* [online]. ISBN 978-83-936110-2-7. [Data dostępu: 30.09.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://centrumcyfrowe.pl/czytelnia/wolne-licencje-w-nauce-instrukcja/>.

Anna Matysek

Department of Bibliography and Information Science
Institute of Library and Information Science
University of Silesia in Katowice
e-mail: anna.matysek@us.edu.pl

PUBLISHING OPEN JOURNALS WITH OPEN SOURCE SOFTWARE

Open journals, freely available on the Web, are more and more popular in science communication. The paper presents free systems for journal management, in which the whole publishing process moves to the website. The features and user categories of the Open Journal Systems software are described. The basic tasks of the author, editor and reviewer, associated with the publication of journals in this system, are discussed step by step.

KEYWORDS:

Open journal. Open access. Open Journal Systems. Journal management system